

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a személyesen eljáró felperesnek a jogtanácsos által képviselt Megyei Kormányhivatal Nyugdíjbiztosítási Igazgatósága (8900 Zalaegerszeg, Kossuth u. 9-11.) alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróságon 2.M.193/2010. számon indított és a Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróság 2010. szeptember 8. napján kelt 2.M.193/2010/14. számú ítéletével befejezett perében - amely perbe az alperes pernyertessége érdekében a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal beavatkozó (1071 Budapest, Damjanich u. 48.) beavatkozott - a jogerős ítélet ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem és az alperesi beavatkozó által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróság 2.M.193/2010/14. számú ítéletét hatályában fenntartja azzal, hogy az alperest új eljárásra kötelezi.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2010. január 14. napján hozott elsőfokú határozatával a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (továbbiakban: Tny.) 36/D. § (1) bekezdése és 36/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján azért szüntette meg a felperes rokkantsági nyugdíját, mert a Rehabilitációs és Szociális Szakértői Intézet (a továbbiakban: ORSZI) elsőfokú szakértői bizottsága szerint az egészségkárosodás mértéke 46 %, tehát a felperes nem rokkant. A felperes fellebbezését a jogorvoslati igazgatóság a 2010. február 22-én kelt másodfokú határozatával elutasította, mert a felperes egészségkárosodásának mértéke az ORSZI másodfokú

szakhatósági állásfoglalása értelmében 42 %. Az első- és a másodfokú határozatok szerint a felperes rehabilitálható, de komplex (intézményes) rehabilitációja nem szükséges.

A felperes a társadalombiztosítási határozatok bírósági felülvizsgálata iránt benyújtott keresetében rokkantságára hivatkozva kérte az ellátások további folyósítását.

A Zalaegerszegi Munkaügyi Bíróság a 2.M.193/2010/14. számú ítéletével a társadalombiztosítási határozatokat hatályon kívül helyezte. A perben kirendelt igazságügyi orvosszakértő szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes egészségkárosodásának mértéke az igénybejelentéstől kezdődően folyamatosan 51 %-os, a felperes rehabilitációja szükséges, de nem javasolt, a felperes III. csoportú rokkant, felülvizsgálata legkorábban 2010 júniusában szükséges.

A munkaügyi bíróság kifejtette, hogy a komplex rehabilitációról szóló 321/2007.(XII.5.) Korm. rendeletnek (továbbiakban: Kr.) a rehabilitáció vizsgálatára vonatkozó szabályozása nem alkalmazható a bírósági eljárás során, a peres eljárásban lefolytatandó bizonyításra a Pp. 177. § (1)-(2) bekezdései irányadók. A bíróság a perben kirendelt igazságügyi orvosszakértőt az egészségkárosodás és a rehabilitálhatóság véleményezésére kompetens szakértőnek tekintette. Az ítéleti érvelés szerint amennyiben az orvosi rehabilitáció nem javasolt, az eleve kizárja a „teljes”, vagyis az orvosi, a foglalkoztatási és a szociális rehabilitálhatóság javasoltságát. A bíróság az igazságügyi orvosszakértői véleményt aggálytalannak találta, annak alapján megállapította, hogy az alperesi határozatok megalapozatlan orvosi véleményeken alapulnak, tehát jogszabálysértők.

A jogerős ítélet ellen az alperes élt felülvizsgálati kérelemmel, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat meghozatalára való kötelezését kérte a Pp. 177. § (1) bekezdése és a Pp. 221. § (1) bekezdése megsértésére hivatkozva.

Kifejtette, hogy a rokkantság megállapításához a Tny. 36/A. § (1) bekezdés ab) pont szerint az egészségkárosodás mértéke mellett szükséges a foglalkoztatási rehabilitációra vonatkozó szakvélemény beszerzése is. Ennek során a bíróságnak alkalmaznia kellett volna a társadalombiztosítási eljárásban releváns normákat, a bíróság azonban elutasította a Kr. 4. § szempontjai szerinti vizsgálatot, a szakmai munkaképesség és az intézményes rehabilitálhatóság kérdésében megfelelő szakértelemmel nem rendelkező szakértői vélemény beszerzése nélkül, mérlegeléssel döntött, megsértve a Pp. 177. § (1) bekezdését.

Az alperes szerint a Tny. 36/A. § (1) bekezdés a) pont ab) pont második fordulatában írt feltételek tisztázása foglalkoztatási és szociális rehabilitációs szükségletekre és rehabilitációs szolgáltatásokra vonatkozó szakmai ismeretek alapján történhet, a komplex rehabilitálhatóság vizsgálata foglalkoztatási és szociális szakértő bevonását igényli. Téves az az okfejtés is, amely szerint az orvosi szempontú rehabilitálhatóság hiánya kizárná a teljes rehabilitálhatóság vizsgálatát. A szakértői bizonyításra vonatkozó szabályok megsértése körében az alperes hivatkozott a BH 1980.138. számon közzétett eseti döntésre és az Mfv.III.10.973/2008/3. számú határozatra is.

A Pp. 221. § (1) bekezdése megsértését - az MfvK.IV.10.078/2007/3. számú ítéletre utalva - az alperes azért kifogásolta, mert a munkaügyi bíróság nem adta részletes indokát annak, hogy az ellentétes tartalmú szakvélemények közül miért a perben beszerzett szakvéleményt fogadta el az ORSZI által a közigazgatási eljárásban adott véleménnyel szemben. Végül kifejtette, hogy a bíróságnak új eljárásra kellett volna köteleznie az alperest, egyrészt a rokkantsági nyugdíj továbbfolyósítása, a következő esedékes felülvizsgálatra vonatkozó intézkedés, másrészt a felperes szakmai munkavégző képességének megváltozása és a foglalkoztatási rehabilitáció vizsgálata érdekében, ez utóbbiakat ugyanis az ORSZI által véleményezett egészségkárosodással összefüggésben nem vizsgálták a közigazgatási eljárásban.

Az alperesi beavatkozó csatlakozó felülvizsgálati kérelmében - a felülvizsgálati kérelemben felhozottakkal azonos indokok alapján - a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a munkaügyi bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását kérte. Kifejtette, hogy a rehabilitálhatóság nem kizárólagosan orvosi szakkérdés, a rehabilitációs járadékról szóló 2007. évi LXXXIV. törvény 1. § d), e) és f) pontjában foglalt kritériumokat a bíróságnak eljárása során tisztáznia kellett volna. A Kr. 3. §-a hármas vizsgálat elvégzését írja elő, a foglalkoztatási és szociális rehabilitációs szükségleteket foglalkoztatási és szociális szakértő bevonásával kellett volna tisztázni.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet - a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján - tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem - a következők szerint - részben alapos.

Az alperes és a beavatkozó a felülvizsgálati kérelemben, illetve

csatlakozó felülvizsgálati kérelemben nem vitatta az egészségkárosodás orvosszakértő által megállapított mértékét, ezért a Legfelsőbb Bíróság irányadónak tekintette a jogerős ítélet erre vonatkozó megállapítását, amely szerint a felperes egészségkárosodása az első- és másodfokú társadalombiztosítási határozatok meghozatala időpontjában és a jogerős ítélet meghozatalakor is folyamatosan 51 %.

A Pp. 177. § (1) és (2) bekezdése szerint, ha a perben jelentős tény vagy egyéb körülmény megállapításához vagy megítéléséhez olyan különleges szakértelem szükséges, amellyel a bíróság nem rendelkezik, a bíróság szakértőt rendel ki. A bíróság a szakértői névjegyzékben szereplő igazságügyi szakértőt, szakvélemény adására feljogosított gazdasági társaságot, szakértői intézményt, vagy a külön jogszabályban meghatározott állami szervet, intézményt, szervezetet rendelhet ki szakértőként; más szakértő csak ezek hiányában, kivételesen alkalmazható.

A munkaügyi bíróság helytállóan utalt ítéletében arra, hogy a felperes rehabilitálhatóságának vizsgálata során a perben a Pp. szakértői bizonyításra irányadó rendelkezéseit kell alkalmazni; a Kr. szerinti komplex minősítés a közigazgatási eljárásban lefolytatandó, külön jogszabályban meghatározott bizonyítási eljárás része. Tévedett azonban a bíróság, amikor a felperes rehabilitálhatóságának kérdését az orvosi szempontú rehabilitáció elsődlegessége alapján vizsgálta és bírálta el a perben, ezért megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy a felperes rehabilitációja nem javasolt, nem rehabilitálható, emiatt a rehabilitálhatóság kritériumainak a közigazgatási eljárásban történő vizsgálata szükségtelen.

A Legfelsőbb Bíróság - a Tny. 36/A. § (1) bekezdése, a Pp. 177. §-a és a Kr. rendelkezései együttes értelmezése során - korábban már rámutatott: a rokkantság vizsgálata során az érintett személy szakmai munkaképességét mind a közigazgatási eljárásban, mind a közigazgatási (társadalombiztosítási) határozat felülvizsgálata iránti perben azonos kritériumok, orvosi, szociális és foglalkoztatási szempontok alapján kell megítélni. Arra vonatkozóan, hogy a rehabilitálhatóság valamely kritériuma a közigazgatási vagy a polgári peres eljárás során lefolytatott bizonyítás, a rehabilitálhatóságra vonatkozó döntés kialakítása során elsődlegességet élvezne, az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezésekből nem következik.

A Legfelsőbb Bíróság határozataiban rögzítette azt is, hogy a perben az egészségkárosodás mértékének tisztázásához elegendő (és más szakértő bevonását nem is igényli) orvosszakértői vélemény beszerzése, a rehabilitálhatóság kérdésében, a közigazgatási eljárásban beszerzett komplex szakvélemény megalapozottságáról

azonban a közigazgatási eljárásban szakvéleményt adókéval azonos szakértelemmel rendelkező szakértők bevonásával, azonos kérdések vizsgálatával, együttes, illetve egybehangzó szakvélemény(ek) beszerzése alapján lehet és kell dönteni (Mfv.III.10.929/2009/3., Mfv.III.10.434/2010/3., Mfv.III.10.468/2010/4., Mfv.III.10.967/2010/3.).

A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében (Mfv.III.10.874/2009/5., Mfv.III.10.875/2009/4.) rámutatott arra is, hogy a munkaügyi bíróság nem rendelhet el bizonyítást a rehabilitáció kérdésében, ha a társadalombiztosítási szerv kizárólag az egészségkárosodásra vonatkozó feltétel hiányában utasítja el az igénylő rokkantsági ellátásra való igényét, vagy szünteti meg a rokkantságon alapuló ellátás folyósítását. Nincs helye a rehabilitációra vonatkozóan bizonyítás felvételének és döntésnek akkor sem, ha az alperes a perben bizonyítottathoz képest eltérő egészségkárosodáshoz viszonyítottan vizsgálta a rehabilitálhatóságot.

A fentiek alapján helytállóan hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben az alperes, csatlakozó felülvizsgálati kérelmében az alperesi beavatkozó arra, hogy a foglalkoztatási és szociális szempontú rehabilitáció kérdésében nem orvosszakértő, hanem az adott szakterületen arra képesítéssel rendelkező és a szakértői névjegyzékben szereplő szakértő jogosult véleményt adni; e körben azonban a perben szakértői bizonyítás elrendelése szükségtelen volt. Az alperesi szervek előtt folyamatban volt eljárásban a felperes rehabilitálhatósága az 50%-ot el nem érő egészségkárosodáshoz mérten került elbírálásra, ez utóbbi tény azonban a perben megdőlt, így a bíróságnak a rehabilitálhatóságra vonatkozóan nem állt rendelkezésére olyan vélemény, amelynek megalapozottságát szakértői bizonyítás elrendelése útján kellett volna vizsgálnia.

Az alperesi határozatok hatályon kívül helyezéséről a munkaügyi bíróság érdemben helyesen döntött, a rokkantságnak a Tny. 36/A. § (1) bekezdés a) pont ab) alpontja első fordulatában írt feltétele ugyanis a felperes esetében teljesült (egészségkárosodása elérte az 50 %-os mértéket). Az e rendelkezésben foglalt további feltételek fennállásának vizsgálatára azonban - a korábban kifejtetteknek megfelelően - nem a munkaügyi bíróság, hanem az alperes köteles.

A Pp. 221. § (1) bekezdése megsértésével kapcsolatos felülvizsgálati kifogás alaptalan. A munkaügyi bíróság ítéletében számot adott arról, hogy az ORSZI bizottságai által adott szakvéleményekkel szemben miért a perben beszerzett igazságügyi orvosszakértői véleményt fogadta el ítélete alapjául (3. oldal 3-5. bek.).

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275.

§ (3) bekezdése alapján - a rendelkező rész kiegészítésével és az indokolás fenti módosításával, mellőzve a felperes rehabilitálhatóságára, valamint a III. csoportú rokkantságára vonatkozó megállapításokat - hatályában fenntartotta.

A megismételt eljárás során az alperes a Tny. 36/A. § (1) bekezdés a) pont ab) alpont második fordulatában foglalt feltételek fennállását a felperes 51 %-os egészségkárosodását alapul véve köteles vizsgálni, a Ket. 111. § (3) bekezdésére is figyelemmel.

A felek nem igényeltek felülvizsgálati költséget, ezért e tárgyban a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte a határozathozatalt.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a Tny. 81. §-a alapján a magyar állam viseli.

Budapest, 2011. augusztus 29.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Patassyné dr. Dualszky Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

bíróági tisztviselő